

T/ 2811.

Oryginał przesłano Wydziałowi:

6228 1/2

M

Bror

D.S.P.

TELEGRAM SZYFROWY
PRZYCHODZĄCY

W

p. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga 14.XII.1920.

Nr. 87.

Otrzymał 16.XII.g.9.

Instrukcje w sprawie rozejmu otrzymałem. Mam zamiar wzno-
wić rozmowy. Sprawę gwarancji dla sąsiadów poruszę, ale sądzę
trudno będzie sformułować. Sprawę Litwy wybadam. Wyjazd Komisji
Moskwy na termin wstrzymany z powodu zwłoki w sprawie rozejmu z czem złą-
czono sprawę jeńców prawie niemożliwy.

~~.....~~

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 6228 1/2 dnia 21/XII 1920 r.

Woj. Wydział

JN.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie,

Nr. 79.

Ryga, dn. 4. XII. 20.

Otrzym. dn. 5. XII. 20. 10 g.

Mimo trzykrotnego urgensu, dotąd nie otrzymałem instrukcji sprawie propozycji Joffego przedłużenia terminu wypowiedzenia rozejmu i nawiązania stosunków ekonomicznych. Ze względu na konieczność kontynuowania rozmów, proszę raz jeszcze szybką odpowiedź. Prace konferencji normalne. Raporty odeszły wczorajszym kurjerem.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi *A. 89*

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia. *19*

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych.
w Warszawie.

Nr. 74.

Ryga, dnia 2/12 1920 roku.

Otrzym. dnia 4/12 1920. g. 9.

Dla Wiceministra Dąbrowskiego.

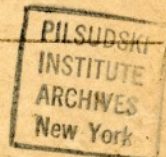
W razie porozumienia projekt układu przeprowadzimy podkomisji jenieckiej tym tygodniu. Bolszewicy oponują przeciwko kilku-miesięcznemu terminowi aprobaty władz na powrót kraju wygnańców. Wypadnie przyjąd termin miesięczny. Ze stanowiska bezpieczeństwa niema różnicy korzystne ze stanowiska faktycznego przeciwnym razie bolszewicy wyzyskują celach agitacyjnych termin przyddugi i ogłoszą Polska obawia się wygnańców. Bolszewicy proponują trzy punkty graniczne wymiany na przecięciach kolei Mołodeczno, Połock, Zwiabel, Olewsk. Punkt Stożbce Kojudanów odrzucają. Proponują delegację swoją osób 25 w Warszawie przyjęcie zobowiązań udzielenia lokalu na kancelarję mieszkania. Niechętni wymianie personalnej każdą wydaną dywilną osobę żądają kilku komunistów przeważnie obywateli polskich. Na przysłanie przez Mińsk wagonów odzież żywnością dla naszych jeńców bolszewicy nie mają zgody Moskwy. Warszawy bolszewicy chcą wysłać Sosnowskiego, Czerlunczakiewicza, Patkasauiera. Proszę kurjerem natychmiast kilkadziesiąt milionów rubli sowieckich dla Pieszkowej którą ściągnę Rygi celu instrukcji omówienia pomocy internowanym jeńcom do przyjazdu Rosji naszej delegacji. Przyjęcie stanowiska przewodniczącego delegacji Moskwy uzależniam od zgody mej władzy oparcia akcji wzajemnik na czynnikach społecznych. Prosiłbym danie mi możliwości osobistego porozumienia tej sprawie. Czekaamy odpowiedzi. Zaleski.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

57

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

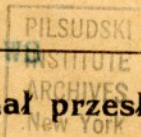
w Warszawie.

Nr. 71.

Ryga, 30.XI.20.

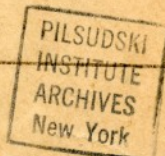
Otrzym. dn. I. XII. 20. 10 g.

Dalszy ciąg rozmowy Joffe Manuilski. Trzeba zacząć faktycznie stosunki usunąć powody rozdrażnienia. Proponuje konkretnie zaraz zawrzeć umowę przedłużyć termin wypowiedzenia rozejmu do półtora miesiąca zacząć stosunki handlowe, żądając od Rosji surowców, zboża, koncesji, które zaraz można realizować zacząć tranzyt określonych towarów. Propozycji tych sprawach czeka od nas. Wtedy zgodzi się zaraz wydać jeńców wojennych. Odpowiedziałem co do terminu dotąd nie mam instrukcji przebieg rozmowy propozycje zakomunikuję rządowi i dem odpowiedź po otrzymaniu wiadomości z Warszawy. Joffe chce do Bożego Narodzenia podpisać pokój. Proszę zaraz dokładne instrukcje zwłaszcza w sprawie natychmiastowego handlu. Szczegóły rozmowy kurjerem.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

SEKRETOWANO

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

21

aa
3
6228
K

M

KOPJA TELEGRAMU SZYFROWEGO PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr. 70.

Ryga, dnia 30/11 1920.

Otrzym. dnia 30/11 g.16.

Inicjatywy Joffego miałem dziś z nim trzygodzinną ~~KONFERENCJĘ~~ konfe-
rencję poufną. Podniósł atmosfera obecna pokojowi nie sprzyja.
Zatargi na froncie, rola pułkownika Rybaka, podejrzenie, że Petlura
i Bałachowicz w Polsce organizują się na nowo, brak wiary w Polskę
w szczerłość rosyjskich intencji pokojowych wszystko utrudnia pracę.
Nota do Cziczeryna jest brakiem zaufania do obu delegacji. Cziczeryn
chciał na nią odpowiedź ^{ieć} przez Rygę, na prośbę Joffego odpowie dziś
jutro wprost. Nota przerzuca odpowiedzialność za zwłokę na Rosję,
tymczasem fakty świadczą, że odpowiedzialność po stronie polskiej.
Zapowiedź przyjazdu delegacji sejmowej świadczy że Polska i nadal
chce zwlekać bo prace trzeba ~~być~~ ^{będzie} zacząć na nowo. Będziemy mieli
Rydzę mały parlament wiemy co to znaczy. Na termin podpisania pokoju
Cziczeryn się zgodzi choćby za dwa tygodnie. Rosja wobec Polski ma
minimalne żądania, to Polska od Rosji chce więcej ustępstw, niż
traktacie preliminarzym, stąd długie rokowania powodu Polski. Gwarancji
wojskowych Rosja dać nie może. Może dać gwarancje polityczne.

%%%%%%%%%

JK Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

PILSUDSKI
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Kopje otrzymują do wiadomości:

Sekretowano.

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

22

30 aa
Kp

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga, 27/XI.1920.
Otr. z. 28/XI. g. 12.

Nr. 68.

Wczoraj od bolszewików dowiedzieliśmy się, że do Moskwy do Cziczeryna wysłana została nota. Dziś rano nota ta była w pismach tutejszych, a dopiero ^{Władawski} ~~po południu~~ otrzymaliśmy depe-
szę prasową tej sprawie. Bolszewicy w prywatnych rozmowach wyrazili zdziwienie, że ponad konferencją ryską rozpoczyna się drugie rokowania. Delegacja jednogłośnie uchwaliła, że bezpośrednie rokowania Moskwą mogą wprowadzić dwoistość przy trudności komunikacji, odbić się ujemnie na rokowaniach, tak że delegacja nie mogłaby wziąć odpowiedzialności za ca-
łość rokowań. ^{Władawski} ~~Określenie terminu prekluzyjnego~~ byłoby szkodli-
wym dla przebiegu rokowań, gdyż w sposób nieunikniony wywoła-
łoby obstrukcję bolszewików i presję na nas w ostatniej ch-
chwili. Poruszenie sprawy gwarancji wojskowych, co odrzucali-
śmy od Mińska, może zachęcić bolszewików do daleko idących
żądań. Delegacja w każdym razie prosi wyraźne instrukcje tych
sprawach, które leżą poza płaszczyznę dotychczasowych rokowań
bo prawdopodobnie Cziczeryn zechce notę wyzyskać na swą ko-
rzyść

2.0.
Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- G.M.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
 - z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekono-
micznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

23.

Original

aa

30

M.D.

27

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Ryga, dnia 27/11 1920.

Otrzym. dnia 27/11 g.14.

Nr.67.

Joffe prosi nocie odwołać Mińska pułk. Rybaka który utrudnia porozu-
mienie, działa drażniąco. Podnosi Rosja odwołała już Szutkę. Sądzę
interesie pokoju leży zrobić drobne ustępstwo. Dziś pracowały komisje
prawna jeńców; prawnej załatwiono sprawę artykułu drugiego prelimi-
narjów. Przeszły nasze propozycje drobne poprawki redakcyjne odłożo-
no następnego dnia.

~~~~~

JK.

Orginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

Gabinetowi Ministra

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

24

Raj.

23 aa
11

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Nr. 65.

Ryga, dnia 25/11 1920.

Otrzym. dnia 26/11 g. 11.

Minister Sapieha odpis dla Prezydenta Witosa.

Depeszę o przyjeździe delegacji sejmowej otrzymałem i zakomunikowa-
łem delegacji. W związku z tym proszę natychmiastowe uwolnienie mnie
przewodnictwa delegacji i mianowania nowego przewodniczącego, aby
zapewnić normalny przebieg konferencji pokojowej.

~~~~~

JK.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Orginał przesłano do załatwienia Wydziałowi **Sekretowano.**

Kopje otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

25

Oryginał
KOPJA

9 ac
KOP

TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Nr. 64.

Ryga, dnia 25/11 1920.

Otrzym. dnia 26/11 1920. g. 11.

Po wyczerpującej dyskusji w imieniu całej delegacji oświadczamy, że przyjazd posłów w tej chwili odbiłby się najniekorzystniej na dalszym toku rokowań, rozwijających się zupełnie normalnie. Żadnych powodów zaniepokojenia kraju niema. Strona przeciwna ujawnia szczerą chęć pokoju ix z naszej strony. Ostatnie obrady ekonomiczne pozwalają spodziewać się pomyślnego wyniku. Natychmiastowy przyjazd posłów wywoła dezorganizację prac rozpoczętych i niekorzystny efekt zewnątrz. Prosimy stanowczo o odroczenie przyjazdu posłów. Kauzik, Strasburger, Wasilewski.

~~~~~

X/ brak kilku/ wyrazów.

JK.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

Sekretowano.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

26

W

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

p. Dębaki do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr. 62.

Ryga. 22/VI.1920.

Otraz. 25/VI.g.9.

Dla Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Karóński.

Proszę natychmiast zwołać zebranie instytucji kredytowych celem przy
skazania nam opinii w sprawie oddziałów banku państwa wobec możliw
ości dwóch koncepcji rozrachunkowych, likwidacji oddziałów lub za
dania jedynie zgrotu depozytów wkładów, rachunków oraz anulowania
pretensji oddziałów do obywateli polskich z tytułu operacji aktual
nych. Konieczna obecność na zebraniu Niemcewicz, którego przyjeżdż
proszę. K a u s i k :

*****

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

27

aa
le

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga, 19/XI. 1920.

Otrzyma. 20/XI.20.g.21.

Do Nr. 58.

R. Sprawie Memla miał nową rozmowę Zalewski z prefektem Petisne. Wyra-
fne oferta opracowania planu sprawie litewskiej i Memla Petisne wy-
biera się do Warszawy. Proszę odwrotnie informacje Sterlejtisie.
Powtarzam konieczne ścisłe wykonanie protokołu z czternastego b.m.
cofnięcie wszystkich armji na terytorjum polskie nie wyłączając szó-
stej armji. Zwłoka wpływa niekorzystnie na tok obrad pokojowych de-
nerwuje stronę przeciwną utrudnia porozumienie. Jutro zaszynają się
prace komisji przygotowujące materiały rozmachunki. Proszę dokła-
dne informacje których brak bardzo odczuwamy.

*****

J.B.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi : D. S. P.

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekono-
micznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

Roj

24
Kop

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga, 19/XI.1920.

Otrzym. 20/XI.20.g.20.

Nr. 57.

Joffe nocie i rozmowie ~~ze mną~~ podniósł, że pułkownik Rybak mógł, a oświadczył nie ma instrukcji co do wycofania wojsk. Proszę nalegać stanowczo wykonanie ścisłe i punktualne co do wszystkich armji, podpisanie przezemnie protokołu .....^x ie. Bezcelowe przewlekanie utrudnia rokowania, uniemożliwi moją sytuację. Nadto Joffe ostrzeżę, wielka liczba oficerów, podoficerów przechodzi do armji Petlury. Nie będą uważani za kombatantów. Proszę zwrócić uwagę władz wojskowych.

~~~~~

^x możliwy brak kilku słów.

J.B.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi : **SEKRETOWANO.**

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

- Kopję otrzymują do wiadomości
- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
 - b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

29

Rov

20 W CC

WV

KOPJA TELEGRAMU SZYFROWEGO PRZYCHODZĄCEGO

p. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr. 56.

Ryga, 15/XI.1920

Otr. 17/XI.g.10

Dla księcia Sapiehy. Odpis Minister Grabski.

Odnośnie do umowy ukrowej sowiety wysła do komisji mieszanej ukrowej przedstawicieli *Centra* sachara z Cherkowa. Celem rychlejszego spotkania proponują nocie do Ukrainy sprawie komisji mieszanej wyznaczyć miejsce na Wołyniu. W umowie można probować przeprowadzić ukrowniach zatrzymanie zarządów i administracji dotychczasowych i gwarancji ich bezpieczeństwa. Proszę działać bardzo szybko powodu daty wycofania wojsk.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

x. część wyrazu nieczytelna.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

D.S.P. / kop.Min.Skarbu./

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

30

18
K
aa

Rozp

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga, 15/XI. 1920.

Nr. 54.

Otrzymał: 17/XI. 20. g. 9.

Dla Ks. SAPIEHA.

Dziś natalkiem Joffea porządek prac Konferencji. Tworzymy cztery komisje: terytorjalną przewodnictwem Wasilewskiego, finansową-ekonomiczną Straseburgera i Kanzika, prawno-polityczną Lachowicza i wymianę jeńców Zaleskiego. Strony bolszewików korespondentem zmiernie temu. Joffe przyrzekł zaraz interwenjować Mesknie wymianę Filipowicza, Minkiewicza, Chaniewskiego, biskupa Łosińskiego i Michalkiewicza poza układaniami, za interwencyjnymi na których wkłada.

~~~~~

J.B.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie

Ryga, 13/XI.1920.

Nr. 50.

Otrzym. 14/XI.20.g.16.

Dziś przybywszy rano Rygi zastałem strony bolszewików ostry protest o którym doniósł Wasilewski. Wieczorem było cztery i pół godzinne posiedzenie przewodniczących. *Joffe* podniósł wszystkie skargi przeciw łamaniu umowy z naszej strony zwłaszcza §-u 6 rozjemmu. Obiecał pójść na rękę sprawie cukru i zwalczania epidemji, ale warunkiem natychmiastowego wycofania wojsk na granicę. Powiedział wyraźnie może robić ustępstwa, ale woli otwartą wojnę z Polską, niż wojnę pod pseudonimem Petlury, Bałachowicza. Rosji masy oburzone, nie wierzą, że Polska chce pokoju. W rozmowie zapowiedział szybką szłą ofensywę na Petlurę. Decyzję odroczyłem do jutra. *Dąbski* zaproponuje, że wycofany wojsko zaraz, z wyjątkiem rejonu cukrowego gdzie z zawleczenia chorób wojsko zostanie dłużej. Trzeba się liczyć z koniecznością wycofania wojsk na linję granicy do 5 dni. *Nastroj* nerwowy i nieufny zapowiada trudności rokowaniach.

J.B.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi **SEKRETOWANO.**

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu) Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

p. Wasilewski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie

Ryga, 12/XI.1920.

Otrzym. 14/XI.1920.

Nr. 48.

Dla ks. Sapiehy.

Joffe telefonicznie po północy poprosił o natychmiastowe spotkanie. Wyzaczyłem na dziś rano Joffe na konferencji zaznaczył, że nie wypełniamy postanowienia preliminarjów o natychmiastowym wszczęciu pertraktacji. Postawił dwie sprawy: 1/ sprawa armji operujących na froncie, 2/ odejście wojsk polskich na granicę państwową. Według ich wiadomości co najmniej trzy Bałachowicza i t. p. są na naszym terytorjum lub na terytorjach będących we władaniu Polski. Wyzczenie neutralnej na rozbrownienie nie wystarczają milioje obywatelskie musi być użyta armja czerwona. Powstaje pytanie jak uniknąć jej starcia z wojskiem polskim. Wręczyłem rozkaz Naczelnego Dowództwa o likwidacji obcych wojsk na polskim terytorjum, stwierdziłem naszą lojalność, praktyczne sprawy odłożyłem do przyjazdu Dąbskiego i ekspertów. Joffe wskazał, że wszystkie sprawy sporny komisja mińska odeszła do Rygi. Dąbski miał być 6 dziś 12. Prosił o przysłanie stwierdzenia. Rządowi Polskiemu, że 1/: nie cofnięcie się wojsk na granicę jest jaskrawym naruszeniem traktatu, 2/ że atak zwanym frontem w pasie neutralnym może doprowadzić do mimowolnych starć z wojskiem polskim co pśe powinno być traktowane jako akt wrogi. Mogóć Joffe zdradzać zdenerwowanie, niepokój o przyjazd Dąbskiego. Prowizorycznie wyznaczyłem na jutro je-go spotkanie z Dąbskim.

JN.

D.S.P.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

Rov

10/15

60

W

6228

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

p. Wasilewski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga. 5/X. 1920.

Nr. 43.

Otrzyma. 5/X. 20. g. 9.

Eksperti cukrowi sowiecy przyjeżdżają pojutrze. Rozmowa z Joffem wyjaśnia, że pójdą daleko w odzaskodowaniu za straty, poniesione skutkiem zmarnowania przez ewakuację kampanji tegorocznej, że wszelkimi środkami ułatwią samą kampanję ale od żądania ewakuacji terenu cukrowego nie odstąpią chyba, że ta sprawa zostanie odpowiednio załatwiona przez komisję berdyczowską. Proszę zawiadomić tę komisję, że w Rydze trwają pertraktacje cukrowe, których wynik rozstrzygnie sprawę ewakuacji. W ten sposób uzyskamy pierwszą zwłokę ewakuacji. Dalsza będzie dopiero wynikiem ugody Berdyczowskiej.

Natychmiastowy przyjazd Kossakowskiego lub Zalewskiego do jeńców konieczny. Przed utworzeniem mieszanych komisji jeńców sprawa nie ruszy, wobec celowej obstrukcji sowieckiej.

Z rozmowy z Joffem ~~wrażenie~~ wrażenie, że dalej obawiają się zerwania naszego. Są przekonani, że świeżo zawarliśmy umowę z Petlurą przyznającą mu cały Wołyń i że sprawa cukrowa jest pretekstem do wypuszczenia Petlury. Uspokoiłem Joffego, obiscując gwarancję niewypuszczenia tam Petlury. Twierdzą, że co tydzień regularnie zaopatrują Petlurę. Zapewnili, że najlojalniej trzymamy się litery układu. Bardzo odczuwamy brak wiadomości o rozkładzie wojsk naszych

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi G. M.

Kopję otrzymują do wiadomości:

- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu) Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

34

Roy

KOPJA

aa
kw

TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

P. Wasilewski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Nr.42.

Ryga, dnia 3/11 1920.

Otrzym. dnia 4/11 h.17.

secrete

Joffe przyjechał. Sowieckich ekspertów niema. Knoll i Fuda-
kowski przyjechali. Jutro pierwsza rozmowa z Joffem w sprawie
cukru.

dddddddddddddd
jjjjjjjjjjjjjjjj

JK.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Orginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Kopję otrzymują do wiadomości:

D. V.

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

35

Rev

ak
W

KOPJA TELEGRAMU SZYFROWEGO PRZYCHODZĄCEGO

p. Wasilewski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w. Warszawie.

Ryga, 31.X.1920.

Otrzymał. l. / M. S. 10.

Nr. 41.

Dla ks. Sapiehy i min. Dąbskiego.

Obolenski pismem z 30 października protestuje przeciwko pojawieniu się w Korytarzu polskim oddziałów Zeligowskiego oraz Bażachowicza i Saminkowa ... / Internowane i rozbrojone.

Tekst prześlę kurjerem. Uważam za konieczny ostry protest rządu Polskiego przeciw wtrącaniu się do sprawy Zeligowskiego, jako naszej wewnętrznej względnie wyłącznie Polsko litewskiej.

.....

z/Prawdopodobnie błąd brakuje

Nac Dowódca
Winnie o wyjątku
zatorumnowana
stki
Przy
Wac. Dow

JN.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopje otrzymują do wiadomości

D.V.

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

36

24/9.

cc

K

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

P. Dąbski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Nr. 1. b.

Ryga, dnia 20/9 1920. g. 18, 27.

Otrzyma, dnia 21/9 1920. g. 10.

Sewiety kładą nacisk na gwarancje wojskowe dla upewnienia się, że Polska pragnie trwałego pokoju, nie odpeczynku. Na zastrzeżenia Mejerewicza Jeffe odpowiedział że teoretycznie mogą rozmawiać o dwustronnej redukcji wojsk nie formułując tego bliżej. Co do innych kwestji Jeffe nie sądzi aby były poważniejsze trudności. Mejerewicz kwalifikuje Jeffe jako bardzo sprytnego, wprawionego do prowadzenia rokowań, zdolnego do dyskutowania teoretycznego całymi miesiącami, przy podniesieniu dyskusję odsłania jednak słabe strony które można wyszukać. Rokowania litewskie - bolszewickie trwały cztery miesiące z tego trzy upłynęły na składaniu deklaracji. Jeffe w rozmowie z Youngiem konsularzem amerykańskim powiedział pokój powinien być zawarty w ciągu miesiąca, nie przewiduje trudności w kwestji granic, możliwość trudności, jeżeli Polska podniesie sprawę Białej Rusi, Rosja zmodyfikuje sądownia mińska, spodziewa się poprawienia sytuacji wojskowej bolszewików dla wzmocnienia jego pozycji na konferencji, Jeffe pragnie zawarcia pokoju Czerepanuk przedstawiciel rządu Białoruskiego ....x wyraził chęć sparcia się z Polską i wejścia w kontakt z delegacją pokojową. Występuje przeciw Sewieckiej Białorusi, złożył protest przeciw traktatowi litawsko - bolszewickiemu pragnie porozumienia się z Iwanewskim.

X/ wyraz nieczytelny.

JK. D.V.
Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopje otrzymują do wiadomości:

- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

19
622972

P. Zamieniecki doę Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Ryga, 17/XI. 1920.

Nr. 247.

Otrzym. 18/XI. 20.g.9.

Komisja wojskowa Konstytuanty uchwalila wystapienie sbrojne prze-
ciw Zeligowskiemu razie marszu na Kowno. Krzyżanowski zalozył pro-
test powodu nakazu wyjazdu. Oficjalnie nie interwenjowalem. Przed-
stawiciel wlonki przy ..... ^X bardzo tytulowie proponowal po-
średnictwo swoje między Wilnem - Kownem. Francuzi oświadczyli, że
naletalo przed 3 tygodniami zająć Kowno.

*****

X
wyraz nieczytelny.

GLACELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L: Dz 622972 dnia 21/XI 1920r.
Cisow. Wydzial

J.B.

Original przeslano do załatwienia Wydziałowi : D. S. P.

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

INSTITUTE
ARCHIVES

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

PRZYCHODZĄCEGO

P. Kamiński do Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

w Warszawie.

Nr. 246

Ryga, 16/XI.1920

Otrza. 16/XI.g.9.

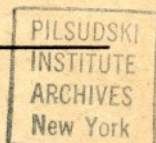
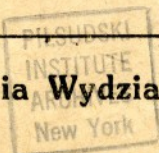
Zastądem silnie anty-polskie usposobienie ... x a wileńska nie została przyjęta przez rząd litewski, otrzymała dziś rozkaz wyjazdu z Rygi. Sawi delegacja kowieńska Szaulis proponuje układ przeciw Polsce

z.4 grupy brak, załączono powtórzenia.

z.4 grupy brak, załączono powtórzenia.

Z.C.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi D.S.P.

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarze Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.